

A S T E F A N
A H N H E M

Motyvas

baltos lankos

PELNYTAI PRIKLAUSO
SKANDINAVŲ IR TARPTAUTINIŲ
TRILERIŲ AUTORIŲ ELITUI.

KRIMI-COUCH

Stefan Ahnhem

Motyvas X

romanas

Iš švedų kalbos vertė Ingeborga Elena

baltos lankos

Tai tu kaltas...

Kulkos garsas, panašus į orą skrodžiančios strėlės. Švilpesys, prieš kurį nebuvo jokio pokštelėjimo, tik vakuumas, išsiliejantis ore. Nekaltas, tylus garsas, tarsi atsidarytum naują teniso kamuoliukų vamzdelį.

Visa tai...

Matilda, jo paties dukra, susiėmusi už pilvo ir žiūrinti į tamsiai raudoną dėmę, besiplečiančią ant jos megztuko. Jos suglumęs žvilgsnis ir vis lipnesnės rankos jai susmunkant ant balto kilimo.

Tu ir niekas kitas...

Viskas įvyko siaubingai greitai, bet Fabianas Riskas vis tiek sugebėjo pražingsniuoti kadras po kadro per visus įvykius.

Jo rankos, galiausiai įstengiančios išlaikyti pistoletą, nusitaikė ir nuspaudė gaiduką. Kraujas, švirksstelėjęs iš skylės užpuolikui kaktoje, ir sykiu suvokimas, kad viskas baigta. Per vėlu. Ir galiausiai jo paties sūnaus žodžiai, kurie amžinai jį persekios.

Kad jis dėl viso to kaltas. Jis ir niekas kitas.

Tai buvo tiesa.

Šūvis, nusinešęs Matildos gyvybę, buvo visiškai netikėtas, nepaisant visų perspėjimų. Jis visus juos pražiopsojo, skubindamas vykdyti tyrimą ir negalvodamas apie padarinius.

Dabar jis sėdėjo priekinėje eilėje, Teodoras iš vienos, o Sonja iš kitos pusės, apsivilkęs tamsų kostiumą, kurio nebuvo dėvėjęs nuo pat tada, kai prieš dvejus metus Lelingės bažnyčioje laidojo danę merginą Metę Luisą Risgard. Šįkart jo paties duktė gulėjo po gausybe gėlių, uždaryta nedideliame karstelyje.

Bet kaltė ir vėl ta pati.

Jo.

Šalia verkė Sonja, o kitoje pusėje su ašaromis grūmėsi Teodoras. Jis pats nieko nejuto. Atrodė, tarsi būtų išnaudojęs visus jausmus tame amerikietišku kalnelių ruože, kuriame išbuvo keturias pastarąsias savaites kartu su Sonja budėdamas prie Matildos.

Jo dukra buvo nužudyta tiesiai priešais jo akis, bet vienintelis dalykas, kurį sugebėjo jausti, – įtampa, kad nieko neįaučia. Jis net negirdėjo, ką sako pastorius. Žodžiai atkakliai šokčiojo aplink arba susiliedavo, nepaisant mikrofono ir garsiakalbių.

– Juk žinai, kad tu dėl šito kaltas?

Balsas buvo toks tylus, kad nebuvo įmanoma suprasti, iš kur atsklido. Jis atsigrėžė į Teodorą.

– Atsiprašau, ką sakei?

– Prastai girdi? Sakiau, kad tu kaltas! – Teodoras pasakė taip garsiai, kad pastorius nutilo.

– Teodorai, ne dabar, – galiausiai jam pavyko išspausti. – Pasikalbėsime apie tai vėliau.

– Kada vėliau? – Tai buvo Sonja, ir dabar jau klausėsi visi susirinkusieji. – Jau per vėlu. Negi tu nieko nesupratai? Mūsų dukters nebėra! – Ji pratrūko verkti.

– Sonja, mieloji... – Fabianas ją apkabino, bet ji nustūmė jo rankas.

– Teodoras teigus. Tai tu dėl viso to kaltas!

– Būtent. Todėl nebandyk suversti kaltės mums, – pasigirdo už jo dar vienas balsas.

Jis atsigręžė ir pamatė, kad tai jo viršininke Astrida Tuveson, sėdinti kartu su kolegomis Ingvaru Molanderiu, Uola ir Irene Lilja. Jau norėjo klausti, kodėl ji kišasi, bet jį nutraukė užgaudę vargonai, pradėję kitą psalmę, visi susirinkusieji atsistojo ir ėmė giedoti.

Jis pats nepajėgė pakilti, liko sėdėti žvilgsniu klaidžiodamas per visus, stovinčius aplink jį ir giedančius. Išskyrus Molanderį, šis, aišku, stovėjo ir judino lūpas. Bet negiedojo. Atrodė, tarsi kalbėtų. Ar tai jam jis kažką sako?

Fabianas bakstelėjo pirštu į save. Molanderis linktelėjo, pasilenkė prie jo ir sušnabždėjo į ausį:

– Liaukis.

– Ką liautis? – Fabianas nieko nesuprato.

– Tu vis tiek negalėsi nieko įrodyti. – Molanderis iškišo liežuvį ir pavaizdavo pasikorusį, o paskui prapliupo juoktis, bet jį užgožė šaižiai cypiantis pastoriaus mikrofonas.

Signalas smelkėsi vis giliau į Fabiano pašamonę. Cypimas ausyse galiausiai privertė jį atsimerki ir pamatyti, kad jis visai ne bažnyčioje, o ligoninėje, palatoje, kur jiedu su Sonja pastarąjį mėnesį paeiliui budi. Vienintelis dalykas, kurio jis nepažino, – ta purvinai balta užuolaida, pridengianti Matildos lovą.

Iš kitos pusės sklido balsai, ir jis atsikėlė iš fotelio, atitraukė užuolaidą ir pamatė, kaip viena iš trijų slaugytojų spaudžia ir sukioja cypiančio matavimo aparato mygtukus. Kitos dvi stovėjo iš abiejų ligoninės lovos pusių tikrindamos Matildos pulsą ir akių baltymus.

– Kas atsitiko? – paklausė jis, bet atsakymo nesulaukė. – Atsiprašau, bet gal kas nors gali paaiškinti, kas čia, po velnių, vyksta?

Viską smelkiantis cypimas liovėsi palikdamas tik slegiančią tylą. Visos trys slaugytojos persimetė žvilgsniais, o Fabianas stengėsi suvokti, ar jos kontroliuoja padėtį.

Tada Matilda kostelėjo ir atsimerkė. Jo mylima dukrelė, buvusi be sąmonės ištisą amžinybę, galiausiai klausiamu žvilgsniu apsidairė kambaryje. Dabar užplūdo ašaros. Tarsi iki pat dabar tik ir būtų laukusios, kada galės pasilieti.

– Labas, Matilda. Kaip tu jautiesi? – paklausė viena slaugytoja draugiškai šypsodamasi.

Matilda žvelgė į jas netardama nė žodžio.

– Matilda, tu prabudai. – Fabianas prasibrovė prie lovos krašto ir paėmė ją už rankos. – Tu grįžai. Ar supranti? Tu išgyvenai. – Jis atsigręžė į vieną iš slaugytojų. – Ar ne? Juk ji išsikapstys?

– Žinoma, – atsakė ji, o kitos pritariamai linktelėjo. – Visi duomenys geri.

– Ar girdi, Matilda? Viskas atrodo gerai. – Jis paglostė jai skruostą, bet ji nugręžė veidą. – Matilda, kas yra? Neišgirdai? Tu išsikapstysi.

Matilda papurtė galvą ir atrodė, kad bet kurią akimirką gali pravirkti.

3

Kriminalinės policijos inspektorė Irenė Lilja, dėdamasi šalną, apsižergdama ką tik iš serviso parvarytą „Ducati“ ir pasileisdama per vilų gatvelės greičio mažinimo kalnelius, dar juto, kaip ten, apačioje, pulsuoja. Jeigu ne susitaikymo seksas, jau seniai būtų palikusi Hampusą. Jis niekad nebūdavo toks aistringas, karštas, o sykiu toks švelnus ir rūpestingas, kaip tokiomis atvejais.

Bet jie pernelyg dažnai konfliktuodavo. Kad ir apie ką kalbėtų, už kiekvieno kampo laukė barnis. Nesvarbu, kad iš esmės jie sutarė, bet vis tiek visad virsdavo priešingais poliais, nors būtent šis barnis buvo dėl dalyko, apie kurį ji jau seniai svarstė.

Negalėtų pasakyti, kad Hampusas būtų alkoholikas, bet kokteiliai savaitgaliais vis dažnėjo, o tas suknistas alus vis labiau darėsi natūraliu jo dešinėsios rankos tęsiniu, vos tik jis grįždavo iš darbo namo.

Aišku, kad jis užsiplieskė, o neilgai trukus ir ji pati pasijuto esanti raudonojoje zonoje. Bet tik tada, kai ji vieną po kitos ėmė alaus skardines ir pylė alų į plautuvę, atsiskleidė jo tikrasis temperamentas.

Jis niekad nėra jos mušęs, bet vakar vakare buvo pirmas kartas, kai ji ne juokais išsigando. Įniršis jo žvilgsnyje, kai ji

nepaisė jo ir ištuštino į plautuvę dar vieną skardinę, privertė ją rimtai susimąstyti, kad reikėtų iš čia sprukti ir palikti jį višiams laikams.

Mobiliojo telefono skambutis pasiekė ją vos pravažiavusią Kvidingę pakeliui į Helsingborgo policijos nuovadą. O ji tikėjosi trisdešimties netrukdomų minučių prieš vėją ir kad „Ducati“ būtų vienintelis kompanionas. Bet ji neturėjo pasirinkimo, nes paaiškėjo, kad Bjuve pakeliui į mokyklą be pėdsakų dingo vienuolikmetis berniukas siras.

Jeigu tas berniukas būtų buvęs švedas, galvojo ji lenkdamą „Priusą“, atkakliai važiuojantį vos mažesniu, nei leistina, greičiu. Tada ji būtų galėjusi perduoti tą atvejį paprastoms uniformoms būdama tikra, kad berniukas tiesiog pabėgo iš pamokų ir dabar stovi su kokiu draugu slapčia rūkydamas už krūmų.

Tačiau po tos brutalių žmogžudystės kaimyninėje Klipano savivaldybėje prieš beveik dvidešimtį metų rasizmas ir ksenofobija diena iš dienos augo. Tąkart neonacis Pjeras Jungrenas, atsitiktinai pastebėjęs tamsiaodį Žerarą Gbejo, ryšėdamas raištį su svastika, laikydamas rankoje „Butterfly“ peilį, jį prisivijo ir visiškai neišprovokuotas nudūrė tiesiog gatvėje.

Žinoma, neonacistai ir dešinieji ekstremistai pasirodė visoje šalyje, bet Skonės padėtis buvo prasčiausia. Savivaldos politikai galėjo stengtis ištrinti rasistinę įspaudą ir kalbėti apie Skonę kaip apie žaliausią Švedijos provinciją kiek tik širdis geidžia. Bet vyravo nuomonė, kad ji greičiausiai pati rudžiausia.

Ji jautė tą patį, ir kai Hampusas nustebino ją gimtadienio proga parodydamas pasirašytą namo pirkimo sutartį, jai visiškai pakirto kojas. Namas galiausiai buvo Peštorpe, bet jau

nebuvo jokio didesnio skirtumo. Vien mintis apie išsikraustymą į privačių namų gatvę, kur visi mūvi baltas frotines kojines, kelia Skonės vėliavą ir mano, kad auganti imigracija kelia didžiausią pavojų tautai, sugadindavo jai nuotaiką.

Be to, ji niekada nenorėjo pirkti namo, ir faktas, jog Hampusas norėjo, kad tie rankpinigiai, kuriuos jis sumokėjo, atrodytų lyg dovana jai, dar labiau ją įsiutino. Jis veikė jai už nugaros ir savo paties svajonę apie vilą su sodu sugrūdo jai į gerklę.

Dabar, praėjus metams, ji nebėra taip neigiamai nusiteikusi, nors ta raudona vienaaukštė vila jai vis tiek atrodo vienas bjauriausių kada nors matytų namų. Padėtis nepataisė ir tai, kad Hampusas vieną sykį parsinešė sodininko žirkles ir apkarpė kiekvieną krūmą taip, kad jis tapo panašus į kamuolį, brūkšnių arba, keliais itin nesėkmingais atvejais, – į vyrišką lytinių organą.

Bet kaimynai jų gatvėje, tiesą sakant, buvo gana malonūs, bent jau tiek, kiek jai teko bendrauti, ir ji nematė nei frotinių kojinių, nei gavo klausytis pernelyg daug ksenofobiškų plepalų. Peštorpas akivaizdžiai buvo viena iš nedaugelio savivaldybių, kur dešiniųjų ekstremistų veikla pastaraisiais metais susilpnėjo. Kokia padėtis Bjuve, ji nežinojo, nors greičiausiai ten neturėjo būti blogiau nei Šiobu, Treleborge ar Landskrūnoje.

Ir vis dėlto ji įsuko į Gunaštorpsvėgeno gatvę ir aiškiai jusdama pilve nerimą pasistatė mocą prie posūkio į Žiemos gatvę priešais baltą trijų aukštų namą.

Čia buvo ramu. Tik vyriškis sportinėmis kelnėmis ir juoda striuke su gobtuvu stovėjo prie gatvės žibinto ir arabiškai kalbėjosi telefonu lūkuriuodamas, kol šuo, laikomas už pavadėlio, baigs savo reikalus. Tolėliau liesas vyras kiek per aukštai užtrauktomis kelnėmis kirto perėją skubindamasis pro jauną

mamą su vaikišku vežimėliu, tikriausiai išsirusią į Bjuvo prekybos centrą, kuris be didesnių pastangų laimėtų depresyviausios Švedijos vietos konkursą.

Laiptinė buvo nudažyta baltai su įvairių spalvų taškeliais, tarsi dailininkas būtų vaikščiojęs aplink ir taškęsis teptuku. Tikriausiai tam, kad dar vos nudažyta jau atrodytų murzina. Skelbimų lentoje buvo daugmaž tiek pat švediškai skambančių ir užsienietišku pavardžių.

Munifas Ganemas, toks buvo berniuko vardas, gyveno pačiame viršuje, trečiame aukšte, kartu su Aimaru, Adena, Baseliu, Jodi, Ranimu, Rosarita ir Nizaru. Bent jau taip buvo užrašyta ant durų iš suklijuotų įvairiaspalvių karoliukų.

Keliskart nesėkmingai pamėginusi prisišaukti ką nors durų skambučiu, ji tiesiog atsidarė duris ir įžengė į holą, kuriame būta šio tokio batų ir drabužių chaoso. Iš vieno tolimesnio kambario sklido neramūs balsai, sumišę su verksmu ir šnirpščiojimais.

Tėvai sėdėjo prie stalo užgriozdintoje virtuvėje. Mama, vilkinti tamsią ilgą suknelę ir violetinės spalvos šalį, dengiantį viską, išskyrus veidą, verkė, nepaisydama vyro pastangų paguosti. Ant stalo tarp produktų sumuštiniais, sulčių ir kito kio pusryčių maisto, gulėjo krūvelė Taro kortų, o ant pledo ant grindų kūdikis žaidė decilitro talpos indeliais.

– Sveiki, jūs tikriausiai iš policijos.

Lilja atsigrėžė ir pamatė į virtuvę įeinančią maždaug šešiasdešimt penkerių metų moterį trumpai kirptais žilais plaukais ir guviu žvilgsniu.

– Ingrida Samuelson. – Moteris padavė ranką. – Tai aš paskambinau ir pranešiau. Gyvenu bute priešais.

– Gal tada galite papasakoti, kas nutiko.

Moteris susižvalgė su mama ir linktelėjo.

– Pusę devynių Adena atėjo pas mane nerasdama vietos iš nerimo. Buvo ką tik paskambinusi Munifo mokytoja paklausti, kodėl jis nebuvo mokykloje.

– O kodėl jūs tokie tikri, kad nutiko kažkas rimta? Ar yra kokių priežasčių manyti, kad jis paprasčiausiai nepabėgo iš pamokų?

– Pabėgo iš pamokų? Nesuprasti, – atsiliepė mama stengdamasi susitvardyti.

– Ji turi galvoje, kad Munifas tiesiog spjovė į mokyklą. Mama atrodė visiškai sutrikusi.

– Mano Munifas niekadęs negalėtų... Jis labai gerai mokosi. Jam labai patinka mokykloj.

Moteris linktelėjo ir vėl atsigrėžė į Lilją.

– Adena teisi. Aš žinau, aš buvusi mokytoja, kartais padėdu jam paruošti pamokas.

– Suprantu. Bet juk jam tik vienuolika. Gal tiesiog užsžaidė su koku draugu ir užmiršo laiką?

– Kortos sako kitaip, – atsiliepė mama.

– Kokios dar kortos?

– Kortos ant stalo. – Mama parodė į kortą, kurioje buvo griaučiai su sutrūnijusiu juodu vienuolio apsiaustu. – Jos sako, kad atsitiko kažkas labai bloga. – Ji prisidengė burną stengdamasi užgniaužti verksmą.

– Tiesiog noriu teisingai suprasti. Vadinasi, jūs paskambinote policijai, nes kortos...

– Atsiprašau, bet galiu kai ką pasakyti? – nutraukė kaimynė, buvusi mokytoja, ir atsistojo tarp Liljos ir mamos. – Tarp mūsų kalbant, ir aš nemanau, kad kas nors nutiko rimta. Visai kaip jūs ir pradėjot sakyti, jis paprastai eina į mokyklą kartu

su Samira iš kaimyninio namo. Nieko bloga nenoriu apie ją pasakyti, bet jos galva pramušta kuo tik nori, tik ne mokykla, daugmaž taip pasakyčiau.

– Ir vis tiek jūs išsikviečiat policiją. Tarsi mes neturėtume kuo užsiimti.

– O ką turėčiau daryti? Ji juk visai pametusi galvą iš nerimo. – Moteris pasigręžė į tyliai tebeverikiančią mamą. – Mes suteikiame jiems stogą virš galvos ir pašalpas, kad išsiverstų. Bet kaip padėti pajusti, kad čia yra jų namai, jeigu niekad nepasistengiam iki galo ir neparodom žmogiškos užuojautos? Tik tiek aš tikėjau. Kad kas nors iš jūsų ateis ir parodys, kad mums iš tiesų rūpi.

Liljai pasidarė gėda. Ne prieš tą moterį, bet prieš save pačią. Nes ji laikė save daug geresne už visus kitus vien dėl to, kad balsavo už kairiuosius ir aukodavo pinigų pagalbos organizacijoms, vos tik per žinias parodydavo ką nors baisaus. Iš tiesų ji buvo lygiai tokia kaip ir dauguma, nepajėgianti rūpintis iš tiesų.

– Jūs teisi, – atsakė ji ir linktelėjo. – Atsiprašau.

Tada išsitraukė savo užrašų knygelę, nuėjo prie tėvų ir pritūpė.

– Aš esu Irenė Lilja, dirbu Helsingborgo policijoje ir pasistengsiu padaryti viską, ką galiu, kad Munifas grįžtų namo.

– Labai ačiū, – atsiliepė mama ir nusišluostė ašaras. – Aimiras nelabai gerai kalba švediškai, bet jis irgi labai džiaugiasi, kad atėjote.

Ji persimetė žvilgsniu su tėčiu ir nusišypsojo jam.

– Pirmiausia man reikia jūsų sūnaus nuotraukos.

– Aš pasirūpinsiu, – apsiėmė kaimynė ir dingo iš virtuvės.

– Ar galite papasakoti, kaip jis išeidamas iš namų buvo apsirengęs?

– Vilkėjo savo raudonomis kelnėmis ir mėlyna striuke su Žmogaus-Voro sagom.

– Ar jis elgėsi kaip nors neįprastai širyt prieš išeidamas?

– Ne, viskas kaip visad. Jis elgėsi labai gražiai. – Mama papurtė galvą.

Tėtis pasakė kažką arabiškai.

– Munifas nenorėjo išnešti tuščių butelių. Bet visi turi padėti namuose, pasakiau jam. Visi švedai rūšiuoja atliekas, vadinasi, ir mes turim. Tada jis paėmė tuos butelius, nors nenorėjo.

– O ta Samira, kur ji gyvena?

– Tame name, antrame aukšte. – Mama parodė į namą priešais.

– Gal mokytoja sakė, ar ji buvo mokykloje?

– Nežinau. Mane apėmė toks nerimas, kad nesusipratau paklausti.

Lilja linktelėjo ir ramindama uždėjo ranką mamai ant dilbio, o tuo metu kaimynė grįžo nešina mokykline nuotrauka, kurioje dailiai susišukavęs berniukas su gražiais baltais marškiniais, liemene ir varlyte.

– Man jis pasakojo, kaip pats pasirinko drabužius ir pasi-puošė kuo gražiau, kad patiktų Samirai, – negarsiai papasakojo kaimynė, o mama tuo metu uždegė smilkalų ir ėmė maišyti Taro kortas. – Man atrodo, kad jie truputį įsimylėję.